

Список використаних джерел:

1. З.Р. Марценюк. Економічна безпека країни в глобальному світогосподарському просторі / З. Р. Марценюк // Формування ринкових відносин в Україні. - 2012. - № 3. - С. 28-32. Електронний ресурс - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2012_3_8
2. Г.В. Бережна. Особливості експорту та імпорту послуг України / Г. В. Бережна // Держава та регіони. Сер. : Економіка та підприємництво. - 2013. - № 1. - С. 35-40. Електронний ресурс - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2013_1_9
3. Статистичний щорічник України. Електронний ресурс - режим доступу: Ukrstat.org

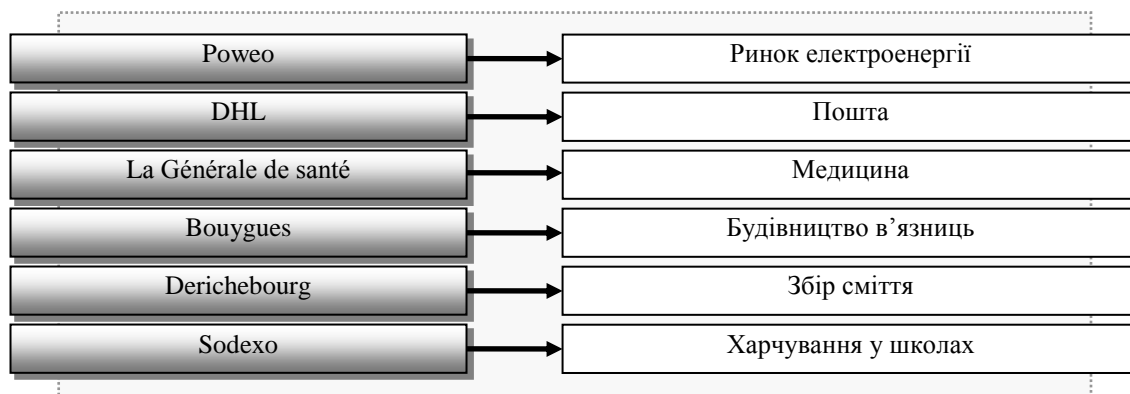
УДК 336.13.051

Алексєва Н.І.
асистент кафедри фінансів
ДВНЗ «КНЕУ ім. В.Гетьмана»

ПРИВАТНЕ ФІНАНСУВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ПОТРЕБ У ФРАНЦІЇ

Держава звикла діяти в практично безконкурентному середовищі. Ситуацію змінюють гравці приватного сектору, які вбачають для себе ряд переваг та мають свій інтерес від перебирання на себе частини функцій держави. Якість послуг в більшості випадків краще, вартість нижча, але держава не завжди погоджується з участю сторонніх, їх входженням на «монопольні території» (рис. 1).

Хоча в чистому вигляді фінансування суспільних потреб важко собі уявити без участі держави, все ж у Франції, як і в Україні існують приватні навчальні заклади, лікарні тощо.

Джерело: складено автором на основі [1]

Рис. 1 Приватні підприємства, які втрутилися в державну сферу у Франції

В загальному існує 2 антагоністичних підходи щодо таких змін:

- використовуючи переваги властиві приватним підприємствам (ефективний менеджмент і т.д.), в результаті отримаємо дешевші, якісніші послуги;

- подекуди безперспективні та малопривабливі сфери не можуть бути в колі інтересів успішних приватних компаній.

Причин активізації приватних підприємств у сфері задоволення суспільних потреб декілька:

- незадовільний стан державних та місцевих фінансів¹;
- директиви з Брюсселю, направлені на підвищення конкуренції в сфері надання послуг населенню.

Розглянемо переваги і недоліки такого варіанту задоволення суспільних потреб на конкретних прикладах з різних сфер.

- ТРАНСПОРТ

Багато приватних компаній в сфері транспорту діють в рамках «передачі майна» (*délégations de service public* (оренди (*affermages*), концесії (*concessions*)).

З часів націоналізації залізничних шляхів в 1938 році, жоден приватний перевізник не користувався залізничними шляхами у Франції. Ця привілеія була зосереджена в руках Національної компанії французьких залізниць (*Société nationale des chemins de fer français (SNCF)*). 160000 залізничників працювали в умовах повної відсутності конкурентів. Ситуація змінилася з відкриттям лінії Париж-Венеція в 2011 році компанією Thello².

Як показує досвід, послуги, які надаються державою/містом носять більш регулярний характер, транспорт ходить в більшості випадків частіше, але вартість проїзду та кілометру шляху нижча у випадку з приватною компанією. Адже, купуючи квиток у державного перевізника, пасажери оплачують щедрі соціальну політику держави, державні гарантії: працівники в державному секторі отримують високі заробітні плати, мають право на довшу відпустку (у випадку з RATP (*Régie Autonome des Transports Parisiens*, Автономний Оператор Паризького Транспорту)), достроковий вихід на пенсію з 50 років (для працівників Мережі паризького транспорту, яка утримує «роздутий штат»), гарантію забезпечення робочим місцем тощо.

- ОСВІТА

Приватні навчальні заклади від державних у Франції відрізняються можливістю обирати викладачів, відбором учнів (за результатами співбесід, вивчення особових справ), залученням батьків, незалежністю керівників навчальних закладів тощо. Батьків не відлякує чимала вартість навчання для їх дітей (подекуди може досягати 150 євро на місяць (включаючи харчування в їдальні), віддаленість навчальних закладів від дому, інколи їх консервативність та старомодність тощо. Причин для цього чимало. Наприклад, в топ-10 найбільш ефективних (за показниками успішності) ліцеїв у Франції входять лише приватні навчальні заклади.

- ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

Причини, чому люди у Франції звертаються до послуг приватних медичних закладів (які при цьому займаються «відбором пацієнтів», частіше відмовляються від складних випадків), подібні до України: крайня терміновість, необхідність довгого очікування прийому (120 хвилин у

¹ Зокрема заходи прийняті в ході Загального перегляду державної політики (*révision générale des politiques publiques*), наприклад, заміщення лише одного пенсіонера, який вийшов на пенсію, з двох і т.д.

² Навіть в цьому випадку не обійшлося без участі держави (Італії). Thello — спільне підприємство, створене Veolia Transdev та італійською державною компанією Trenitalia.

державних установах, 13 — у приватних клініках), «спартанський» комфорт в державних закладах, якісніші послуги, менша кількість випадків постопераційних ускладнень, відсутність проблеми «заброньованих ліжок³» у приватних клініках і т.д. Незадоволення роботою системи, краща оплата праці викликає проблему переміщення кадрів з бюджетних установ до приватних [1].

Таким чином, приватне фінансування суспільних потреб має безперечні переваги для споживачів послуг. Позитивний досвід Франції в транспортній, освітній сфері, сфері охорони здоров'я доводить це і може бути корисним для України в ході пошуку варіантів здешевлення суспільних послуг при високій їх якості.

Список використаних джерел:

1. Public-Privé: qui est le meilleur ? [Електронний ресурс] // Capital. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.capital.fr/enquetes/dossiers/public-privé-qui-est-le-meilleur-701035>.

УДК 336.27

Бенч Л.Я.

*к.е.н., доцент кафедри фінансів
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»*

ВНУТРІШНІ ДЕРЖАВНІ ПОЗИКИ В УКРАЇНІ: ПРАГМАТИКА І ПРОБЛЕМАТИКА

Для проведення структурних та інституційних реформ і відновлення стабільного економічного зростання в Україні нині необхідно оптимально задіяти усі можливі джерела фінансування видатків бюджету. Залучення коштів на фінансовому ринку через випуск цінних паперів — вагомий фінансовий ресурс державного бюджету, засіб покриття бюджетного дефіциту. Використання позичкового методу фінансування бюджетних видатків в оптимальних розмірах сприяє зменшенню податкового тягаря.

Внутрішні позики як форма державного кредиту характеризуються тим, що тимчасово вільні грошові кошти фізичних та юридичних осіб залучаються для фінансування суспільних потреб шляхом випуску і реалізації державних цінних паперів. Внутрішні позики - така ж вічна категорія, як і держава. Із появою грошей з'явилися і тимчасово вільні кошти, і, як відмічав І.Х.Озеров, з появою держави з'явилися і позики приватних осіб уряду [1, с.233]. Держава зацікавлена у вільних коштах, оскільки використовує їх в інтересах економічного і соціального прогресу.

Основними інструментами ринку внутрішніх державних боргових зобов'язань України є облігації внутрішньої державної позики (ОВДП) та казначейські зобов'язання. За рахунок ОВДП мобілізується основна частина коштів до бюджету. Так, станом на 31.12.2015 року у структурі державного та гарантованого державою боргу заборгованість за ОВДП складала 32,14%, а за казначейськими зобов'язаннями – лише 0,01%. Нині в обігу на внутрішньому ринку перебувають ОВДП від 12-місячних до 15-річних, казначейські

³ Réservés à l'activité privée des professeurs — зарезервовані для приватної діяльності професорів (наприклад в університетських госпіталах).